

مهندس آیدین حسن زاده

کارشناس مجتمع تحقیقات کاربردی و تولید بذر

شرکت توسعه کشت دانه های روغنی

روش های جمع آوری بذر

بذور باید قبل از انتقال به کلکسیون، از نظر رسیدگی و سلامت بررسی شوند. این روش برای جمع آوری بذور گونه های گیاهی با شاخ و برگ کوچک و بذوری که دور از دسترس بوده و دستیابی به آنها تنها از طریق هرس شاخه امکان پذیر است، مورد استفاده قرار می گیرد.

جمع آوری بذر گیاهان روش های متعددی داشته و مناسب ترین روش بر اساس گونه گیاهی انتخاب می گردد. این مطلب، اطلاعاتی در خصوص رایج ترین روش های قابل استفاده در احداث کلکسیون بذری با ماندگاری بالا و با مقدار کافی جهت ذخیره سازی طولانی مدت ارائه می دهد.

برداشت دست چین میوه کامل

چیدن و یا برداشت دستی، اصلی ترین روش جمع آوری بذور در گیاهان مثمر می باشد. این روش زمانی مناسب است که رسیدگی میوه ها یکنواخت نباشند. این تکنیک برای ایجاد کلکسیون های بذری کوچک مناسب است.

روش هرس کردن

این روش برای جمع آوری بذر (درون میوه) که در انتهای شاخه های درختان تشکیل می شوند کاربرد داشته و معمولاً از قیچی های دسته بلند برای قطع شاخه ها استفاده می شوند.

تکان دادن شاخه

کاربرد دارد که بذر گیاه مورد نظر کمیاب و جمع آوری آن با روش‌های دیگر غیر ممکن باشد.

ظروف جمع آوری

بذور جمع آوری شده را می‌توان به وسیله سطل، کیسه‌های کاغذی و یا پارچه‌ای به بانک بذر منتقل نمود. هیچگاه نباید از کیسه‌های پلاستیکی برای انتقال بذر استفاده شود. نمونه‌های جمع آوری شده بایستی تمیز و پس از اطمینان از یکسان بودن گونه گیاهی، با هم ترکیب و به ظروف نگهداری منتقل گردند. هر یک از ظروف بانک بذر بایستی مهر و موم و با برچسب کد گذاری شوند.

داده‌ها

فواید احداث یک بانک بذر، بدون در دست داشتن داده‌های درست، چندان مشهود نخواهد بود. بذر جمع آوری شده باید با کلیدهای موجود، شناسایی و تأیید شود. همچنین سابقه‌ای از گونه‌های گیاهی موجود در بانک و مقدار هر یک از آنها بایستی ثبت و نگهداری گردد. این اطلاعات توسط مدیران حوزه بذر مورد استفاده قرار می‌گیرد.

گاهی تکان دادن دقیق شاخه‌ها سبب خروج بهترین بذور خواهد شد. بذور گیاه مورد نظر باید با ضربات آهسته از غلاف جدا گردند. جهت خارج کردن بذور، میوه‌های رسیده به آرامی تکان داده می‌شوند تا از بذور خراب و یا نارس جدا شوند. تکان‌های شدید ممکن است منجر به آسیب دیدن گیاه میزبان گردد. این روش برای جمع آوری میوه‌های شکوفا با بذور بزرگ، مناسب و برای گیاهانی با بذور سبک (به دلیل جابه‌جایی با وزش باد)، نامناسب است.

چیدن خوشه

چیدن خوشه عمومی‌ترین روش جمع آوری بذر از گیاهان علفی است. در این روش ممکن است تعدادی از بذور نارس نیز وارد کلکسیون گردد. بنابراین بهتر است برداشت، پس از رسیدگی کامل خوشه‌ها انجام شود. این تکنیک در کشت‌های متراکم فاقد علف‌هرز و با انتخاب تک بوته‌های خاص مورد استفاده قرار می‌گیرد.

جمع آوری از سطح زمین

معمولاً در خاک سطحی زیر درختان و درختچه‌ها، بذور گیاه قابل مشاهده است. این بذور ممکن است برای ماه‌های متوالی در سطح زمین قرار گرفته و اغلب آنها در نتیجه حمله حشرات و قارچ‌ها، آلوده و خراب شوند. اگر چنین بذری به کلکسیون منتقل گردد موجب کاهش قوه نامیه سایر بذور خواهد شد. بنابراین قبل از انتقال، باید پوشش بذر به دقت بررسی گردد. این روش تنها زمانی